

O slovu Božím v Písmích svátých Starého i Nového zákona obsaženém. Článek*) I.

Srdcem věříme a ústy vyznáváme, že Písma svátá Starého i Nového zákona, v nichž se o jedinkém Božství a o třech osobách rozdílných v tom jednom Božství, i tolikéž o jisté vůli Boží oznamuje, jsou beze vši výminky a neproměnitelně pravá, svátá, jistá a katolická, to jest obecně vši církvi k věření a zachovávání od Boha vydaná a přikázaná a že v těch dvou úmluvách, totiž Starém a Novém zákoně, což nám potřebného k spasení, vše nezakrytě, alebrž světle a dostatečně, obsaženo jest. Čehož potvrzuje samého Syna Božího řeč, kterýž takto dí (Jan V.): ^A) Zpytujte písma, ježto vy se domníváte v nich

*) V originále „artykul“

¹) Jan 5, 39.

věčný život míti, tať jsou, kteráž o mně svědectví vydávají, a nechcete přijít ke mně, abyste život měli. A opět, když se učedníkům dvěma jdoucím od Jeruzaléma do Emaus na cestě připojiti ráčil, praví evangelista Lukáš v XXIV., že jim mluvil, což o něm psáno v zákoně Mojžíšově a v prorocích i v Písmích. A opět o hodnosti i důstojnosti slova Božího píše sv. Lukáš v XI., že ²) blahoslavení jsou, kteříž slyší slovo Boží a ostříhají ho. A sv. Jan v VIII.: ³) Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší, a všecka Trojice svátá u toho člověka příbytek míti chce, kterýž řečí Syna Božího zachovává; jakož takto v evangelium sv. Jana stojí, a sám Pán Kristus dí: ⁴) Kdo miluje mne, řeč mou zachovávatí bude, a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme. A sv. Pavel k Římanům v I., že^b) evangelium jest moc Boží k spasení každému věřícímu. A protož neomylně tomu Božím slovu všecka jiná učení postoupiti a místo dáti mají, a nejsou, nemohou, aniž mají držána býti v té hodnosti i platnosti, jako slovo Boží, kteréž jest jako ⁹) meč s obou stran ostrý a pronikající. A Bůh Otec nebeský o Synu svém s nebe to prohlásil: ⁷) Tento jest Syn můj milý, v němž mi se dobře zalíbilo³ jeho poslouvejte. A v V. knihách Mojžíšových v IV.:

>) Luk. 24, 27. - ³) Luk. 11,28. - ⁸) Jan 8, 47. - ⁴) Jan 4,23. - ⁶) Řím. 1,16. - ⁶) 2id.4,12. - [^]Mat.S, 17; 17,5.

¹) ~~Mat. 14,25.~~

²) ~~Mat. 13,43. 1,67. Jan 5,4.~~

*) Nepřidáte k slovu mému nic, ani od něho neodejmete.

O Bohu.

Článek*) 11.

Srdcem věříme a ústy vyznáváme, jakž článkové víry svaté obecné apoštolské křesťanské, koncilium Níckenské a vyznání s. Athanasia v sobě obsahují; že toliko jest jedna podstata Božská, kteráž se jmenuje a v pravdě jest Bůh věčný, neviditelný, v moci, v moudrosti, v spravedlnosti i v své dobrotě nesmírný a neobsáhlý, kterýž jest stvořitel všech věcí, viditelných i neviditelných, o- chránce, ředitel a správce předivný. Avšak, že též jediné Božské podstaty jsou tři rozdílné osoby, rovné a jedné bytnosti, moci a věčnosti, totižto: Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svátý. To pak slovo „osoba“ rozumí se o tom, že jedna každá má svou vlastní a rozdílnou bytnost, což Řekové jmenujís Hyphístamenon.

O Trojici svaté

aneb o rozdílnosti osob v Božství.

Článek 10.

Věříme a vyznáváme, že věčný Bůh Otec jest první osoba Božství, všemohoucí a věčný,

¹⁾ 5, Moj. 4, 2.

^{*)} V orig. „artykut“ ve všech nadpisech.

nestihlé a neobsáhlé moci, moudrosti, spravedlnosti, svatosti, dobroty, kterýž od věčnosti zplodil Syna, podstatný a dokonalý obraz bytnosti své, a od kteréhož jako i od Syna pochází Duch svátý a kterýž spolu s Synem a Duchem svátým všechny věci viditelné i neviditelné v času jeho Božské velebnosti líbezném z ničehož stvoří ti ráčil a je vedle svého Božského uložení opatruje, zachovává, řídí a spravuje. A tak s strany bytnosti a podstaty Božské, tolikéž i s strany působení Božských zevnitřních, jako tvoření, opatrování a řízení všech věcí, žádného rozdílu mezi Otcem, Synem a Duchem sv. neklademe. [Věříme, i také ústy vyznáváme, že druhá osoba Božství, Slovo věčné, to jest věčný Syn Boží, Pán náš Ježíš Kristus, ráčil naše lidské přirození v životě blahoslavené Panny Marie způsobem Ducha svátého přijít, tak že dvoje přirození, Božské a lidské, v jednotě osoby k věčné nerozdílnosti spojené jest jeden Kristus, pravý Bůh a pravý člověk narozený z panny Marie, kterýž za všechno lidské pokolení právě a opravdově trpěl, ukřižován, umřel i pohřben jest, aby nás s Bohem Otcem svým smířil a výplatnou obětí byl, netoliko za vinu neb hřích přirozený, ale také za všechny jiné hříchy, jichžto lidé se dopouštějí. A že tentýž Pán náš Ježíš Kristus sstoupil do pekel a právě i opravdově dne třetího z mrtvých vstal^{*)} pro ospravedlnění

naše. Potom na nebesa vstoupil, na pravici Boha Otce sedí, věčně kraluje, nade vším stvořením panuje, všecky v sebe věřící ospravedlňuje, jich posvěcuje, posílaje v srdce jejich Ducha svátého, kterýž by je spravoval, potěšoval, obživoval, aprotidablu a mocihřicha ochraňoval. A tak jest dokonalým prostředníkem, orodovníkem a přímlovčím k Bohu Otci, smírčím, vykupitelem a spasitelem církve své, kterouž Duchem svým svátým shromažďuje, zachovává, ochraňuje a spravuje až do vyplnění počtu volených Božích. Potom že též Kristus Pán zjevně zase přijde souditi živých i mrtvých, takž, jakž víra křesťanská a snesení apoštolské o tom sířeji oznamují.

Věříme a vyznáváme, že Duch svátý jest třetí osoba v Božství, od věčnosti od Otce a Syna pocházející, podstatná a věčná láska Otce k Synu a Syna k Otci, jehožto moc a dobrota nestihlá pronáší a spatřuje se netoliko při stvoření a zachovávání všech věcí, ale také obzvláště při těch skutcích, kteréž v synech Božích od počátku církve působiti ráčí, konaje v nich skrze přisluhování slova Božího, svátostí a živou viru to spasení věčné, kteréž jest vyvoleným Božím v Kristu Pánu ^{1.)} před ustanovením světa složené.

^{1.)} Efez. 1, 4.

O pádu prvních rodičů

a hříchu přirozeném.

Článek IV.

Také věříme a vyznáváme, že první člověk Adam, jsa v dokonalé svatosti a nevinnosti stvořen a postaven, původem ďábla se jest sám dobrovolně bez všelijakého přinucení skrze přestoupení Božího rozkazu od Boha odvrátil a tudy na sebe i všecku rodinu svou a lidské pokolení časnou i věčnou smrt i to vše, odkudž ta obojí smrt pochází, uvedl. Nebo všickni lidé po pádu Adamovu přirozeně se rodíce, s smrtelností a ¹⁾ s hříchem se počínají a rodí, to jest, ne toliko s křehkostí a nestatečností těla, ale obzvláště s vnitřní poskvrnou a nakažením celého člověka a všech mocí jeho; tak že člověk potrativ prvotní svou svatost, nevinnost a spravedlnost, již ²⁾ odvrácen jest ode všeho dobrého, jest bez bázně Boží, bez důvěrnosti k Bohu a podmaněn hříchu a přirozeně zlé žádosti, kterýžto hřích přirozený, jakž v pravdě jest, a sám v sobě zůstává hřích, tak také přináší s sebou všechněm, kteříž se skrze křest a Ducha sv. znovu nerodí,³⁾ hněv Boží a tak⁴⁾ druhou smrt a věčné zatracení.

O svobodné vůli

aneb soběvolnosti člověka.

Článek V.

O svobodné vůli lidské vyznáváme, že ta má svou nějakou svobodu k vykonávání řádu a spravedlností světských, kteréž rozumu poddány jsou tak, aby člověk v takových skutcích, jakž dotčeno, rozumu, soudu a vůle své užívaje, ve všelikém předsevzetí svém před Bohem výmluvy míti nemohl. Ale však že nemá mocí bez Ducha svátého, aby mohl spravedlnost Boží aneb spravedlnost duchovní vykonávati. Nebo ⁵⁾ tělesný člověk nechápe těch věcí, kteréž jsou Ducha Božího. Ale taková spravedlnost duchovní bývá v srdcích, kdyžto skrze slovo Boží Duch svátý se přijímá.

O původu, příčině a velikosti hřícha.

Článek VI.

O příčině hřícha vyznáváme, že ačkoli Pán Bůh jest stvořitel a zachovávatel přirození, však že příčinou hřícha Bůh není, než vůle zlých, totižto dábla a lidí bezbožných: kterážto, když od Pána Boha nemívá pomoci, odvracuje se od Pána Boha svého, jakož o tom Kristus Pán v evangelium sv. Jana v rozdílu VIII, mluví ráčí;¹⁾ Když dábel mluví lež, z svého vlastního mluví, nebo lhář jest a otec lži. A že hřích všelijaký (poněvadž ²⁾ proti zákonu neb ustanovení Božímu jest, a skutek Boží ruší), Bohu a jeho dokonalé sva- tosti a spravedlnosti jest všelijak a velice odporný. A že z té příčiny Pán Bůh (kterýž nižádného hřícha ani žádného hříchem zprzněného stvoření trpětí nikoli nechce a nemůže), jednoho každého, kdož by Krista Pána, a v něm dokonalého spasení účasten nebyl, pro hřích jeho věčně zamítá a zatracuje.

Jakož nám tu jistou vůli a neproměnitel- nou spravedlnost svou v zákoně přikázání svých ukazovají ráčí.

O zákonu přikázání Božích.

Článek VII.

Nebo Bůh všemohoucí zákon svůj věčný a neproměnitelný člověku dává ráčil netoliko pro zachování šlechetnosti a ctného dobrého zevnitřního obcování mezi všemi lidmi v tomto časném životě, ale předně a obzvláště pro ukázání nám velikosti hřícha a provinění

1 Žalm 51, 7. - ²⁾ Žalm 14, 3. - ³⁾ Eiež. 2, 3. - ⁴⁾ Zjev, 2, 11.

⁵⁾ 1. Koř. 2, 14.

našeho, abychom tudy poznali jakž hříchy a nedostatky naše vnitřní i zevnitřní, tak také na hříchy naše spravedlivý hněv Boží i věčné zatracení. Odkudž pochází jakž v bezbožných zoufání a potupa Pána Boha, tak v synech Božích skrze milost Ducha sv. pravá skroušenost srdce, působící srdečnou bázeň Boží, též ustavičnou a opravdovou nenávisť všelijakého hřícha a nedostatku vnitřního i zevnitřního, a podle toho opravdovou a srdečnou žádost k dojití v Kristu Pánu vykupiteli složeného spasení, to jest odpuštění hříchu, vysvobození od zlořečení zákona a hněvu Božího, od smrti věčné a mocí ďábelské, smíření s Bohem, ospravedlnění a posvěcení, jež jest účastenství Ducha svátého a dědictví života věčného.

O ospravedlnění člověka před Bohem.

Článek VIII.

A tak věříme a vyznáváme, že ospravedlnění člověka před Bohem jest počtení a vyhlášení Božské hříšníka kajícího za nevinného, svátého a spravedlivého. A že lidé k takovému před Bohem ospravedlnění nepřicházejí vlastními možnostmi, zásluhami a skutky svými. Ale že ospravedlnění bývají darmo*) z pouhé milosti Božské pro samého Krista Pána skrze víru ve krev jeho, kdyžto skrze milost Ducha svátého srdečně a nepochybně věří, že Bůh vedle věrných slibů svých jim hříchy jejich všeliké odpouští a je na milost přijímá pro vykupitele a spasitele Jezukrisia, kterýž celým a dokonalým poslušenstvím svým a smrtí svou ohavnou a nevinnou za hříchy všeho světa dosti učinil ráčil. Tu takovou víru v samého Krista Pána v jeho zásluhách Bůh počítá před sebou za dokonalou spravedlnost. Jakož

o tom apoštol sv. Pavel k Římanům v III. a v IV. rozdílu píše. Nebo věřící člověk jsa skrze víru opravdově účasten Krista, jest také v něm spolu účasten vsí svatosti a spravedlnosti, kterouž Kristus Pán pro něho a za něho mltí a vyplnití ráčil, a kterouž jemu, jakožto údu svému přivlastňuje. I z té příčiny víra přičítá a připisuje se každému věřícímu k dokonalé spravedlnosti a pro takovou jeho v Kristu dokonalou spravedlnost dává se jemu věčný život, jehož závdavek jest Duch svátý, jakž to ujišťuje Kristus Pán v evanjelium sv. Jana v VI. kapit.: *) Jistě, jistě pravím vám, kdo věří ve mne, máť život věčný. Protož k dosažení takové spasitelné víry v Krista Ježíše nařízena jest služebnost učení a kázání evanjelium svátého a posluhování velebných svátostí. Nebo skrze slovo Boží a požívání svátostí, jakožto skrze Bohem nařízené prostředky dá- ven bývá Duch sv., kterýž víru spasitelnou kdežkolí a kdy by se kolí Pánu Bohu zalíbilo, působí v těch lidech, kteří poslouchají svátého evanjelium, jež učí, že Pán Bůh ne pro naše nějaké zásluhy, ale pro samého Krista Pána všecky ty, kteříž v Krista věří, na milost přijímá, je ospravedlňovat! a Duchem svým svátým k životu věčnému posvěcovat! ráčí.

A tak posvěcení, obnovení aneb znovuzrození člověka skrze víru a Ducha svátého jest, když skrze víru v Krista Pána účastni býváme učinění Ježíše Krista a všech jeho zásluh a tak před Bohem dokonale spravedliví. Tu ihned spolu skrze též účastenství a společnost Krista Pána vylévá se na nás, jakožto živé údy jeho svátého těla, Duch svátý, kterýž nás posvěcuje a obnovuje, abychom začátečně svati byli a umírajíce všelikým zlým žádostem těla, již Bohu živi jsouce, zase vždy a vždy nabývali oné první Adamem potracené svatosti, kteréž teprve dokonale dojdeme v životě věčném. A poněvadž tato naše v nás Duchem svátým začatá svatost v tomto životě dokonalá není, protože až do smrti zůstávají v nás mnozí nedostatkové a nemožnosti a tak i mnohá provinění, za kteráž se modlíme ustavičně říkájice: Odpusť nám naše viny.

Iz té příčiny nejsme a býti nemůžeme před Bohem dokonale svati tou naší v nás Duchem svátým začatou svatostí vedle řeči Krista Pána v evanjelium sv. Lukáše v XVII. rozdílu:

¹⁾ ři?m . 3 . 24 .

)Když učiníte všechny věci, kteréž přikázány jsou vám, rcetežs Služebníci jsme nehodní. A v kanonice I. sv. Jana v I. kapitole i ⁶⁾ Díme-li, že hříchu nemáme, sami se svodíme a pravdy v nás není. A svaty David modlí se, řka: ⁸⁾ Nevcházej, Pane, v soud se služebníkem svým, nebo před tebou nebude spravedlivý nižádný člověk. A protož, jak svrchu oznámeno, ospravedlnění naše před Bohem toliko v samém Kristu Pánu a samou věrou se dosahuje, jakož i staří církve svaté učitelé a doktoři o tom učí. Ambrož zajisté svátý takto o tom píše: To od Boha uloženo jest, aby kdo v Krista věří, spasen byl bez skutků, samou věrou, darmo hříchů odpuštění nabýváje.

O víře.

Článek IX.

A tak o víře jest toto naše vedle slova Božího vyznání, že víra spasitelná jest ta, když člověk netoliko věří, že Bůh jest a že to vše, co nám v slově svätém oznamovat! a slíbovatí ráčí, pravé jest (čemuž i⁴⁾ dáblové věří a třesou se), ale také skrze Ducha svätého srdcem doufá, že milostiví slibové Božští o odpuštění hříchů a spasení

věcném jednomu každému v Krista Pána věřícímu učinění, k němu také obzvláště přináležejí. A že podle takových slibů Bůh věčný netoliko jiným hříšníkům, ale i jemu také samému pro Krista Pána hříchy odpouští, jeho na milost přijímá a Duchem svým svátým k věčnému životu posvěcovati ráčí. A tak spoléhaje na věrné sliby Božské v Kristu založené, jimi se o svém k životu věčnému zvolení a jistém v Kristu spasení, pokudž nejvš může, pevně ujišťuje, a skrze takovou srdečnou k Bohu víru neb důvěrnost přemáhá všeliká pokušení, dochází obživujícího potěšení a pokoje s Bohem, k němuž se utíká doufanlivě, volaje : Otče, Otče ! Jakož dí sv. apoštol k Římanům v V. rozdílu: ¹⁾ Protož ospravedlnění jsouce z víry, pokoj máme s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož přístup máme skrze víru k milosti této, v nížto stojíme a chlubíme se nadějí slávy synů Božích,

Iponěvadž spasitelná víra, kdež při člověku skrze Ducha svátého jest, buď mdlá aneb statečná, vždycky přijímá Krista Pána se vším jeho dobrodiním (nebo on se nám daruje pod tou jedinou výminkou, jestliže toliko v něho srdcem věříme a doufáme) a tak přináší člověku věřícímu skrze účastenství Krista Pána odpuštění hříchů, smíření s Bohem, ospravedlnění, znovuzrození v Duchu svátém a život věčný; i z těch a takových příčin není ona a nemůž býti při člověku mrtvá, ale ustavičně působí nový a věčný život, mrtví všeliké zlé žádosti člověka, zapaluje srdečné milování Pána Boha a bližního. A tak ¹⁾ skrze lásku působí všeliké dobré svaté skutky, po kterýchž také jako strom po ovoci poznána bývá. Nebo, jakž oheň bez horkostí a slunce bez blesku, tak i víra pravá a Krista oučastná bez obnovení, bez lásky a tak bez mnohých dobrých svatých skutků nikoli a nikdy býti nemůže.

O dobrých skutcích.

Článek X.

O dobrých skutcích vyznáváme, že ti v pravdě dobří a svatí skutkové jsou, kteréž Bůh v svém slovu přikázati ráčil a kteříž z víry pravé pocházejí a jsou ^{b)} ovoce Ducha svátého, k Galat. v V. Nebo co se koli děje od těch, jenž se slovem Božím nespravují a živé v Kristu víry a Ducha sv. prázdní jsou, to vše, by jakkoli před očima lidskýma krásné a dobré se býti zdálo, před Bohem ohavné a ošklivé jest, ^a a hříchem zůstává vedle řeči apoštola k Římanům v XVI. ^{c)} Cožkolí z víry není, hřích jest ⁵ a k Židům v XI.: ⁴⁾ Bez víry nelze se líbiti Bohu,

¹⁾ Gal. 5, 6. - ²⁾ Gal. 5, 22. - ³⁾ Řím. 14, 23. - ⁴⁾ Žid. 11, 6.

Protož dobří skutkové vlastně jsou a dějí se toliko v samých synech Božích, kteříž skrze víru v Krista všech dobrodiní jeho a celého spasení, to jest ospravedlnění i také obnovení, docházejí a vedení jsouce Duchem Božím, činí a zachovávají to vše, což jest Bůh v slovu svém přikázati a ustanovili ráčil vedle řeči Ezechiele proroka v XX. kapit.: ^{a)}

Vpříkázáních mých choďte, abyste je činili. A v evanjelium svátého Matouše v XV. ²⁾ Nadarmoť mne ctí, učíce učení a ustanovení lidská.

A takoví dobří skutkové se líbí Bohu ne pro jích vlastní hodnost a dokonalost, kteráž se při nich nikoli nenachází vedle řeči proroka Izaiáše, kdež mluví o skutcích svých
ivší církve Boží, tak dí v kapit. LXIV.: ³⁾ Jako roucho nečisté ženy všechny spravedlností naše, Ale líbí se Bohu pro šatného Krista Ježíše při osobě neb člověku, kterýž prvé Pánem Kristem skrze víru v něho ospravedlněn a Bohu líbezný učiněn jest, když věří jen předně, že odpuštění hříchů, smíření s Bohem, ospravedlnění a posvěcení nedochází než toliko z milosti Boží darmo skrze samého Krista Ježíše skrze víru v něho. Druhé, že ačkoli znovuzrozený jest Duchem svátým, však že v tomto světě zákona Božího ⁴⁾ dokonale naplniti nikoliv nemůže, ale že při něm jest a zůstává jakž veliká nedokonalost a mdloba v víře i v jiných všelikých dobrých skutcích, tak také i mnohá provinění a vnitřní zlé náklonnosti a žádosti, jimžto snažně odolává v Duchu svátém, a za odpuštění takových svých nedostatků a hříchů ustavičně prosí. Třetí: Když věří, že má a může skrze milost Boží začítí nový život vedle přikázání Božských a že on i všeliké jeho začatí, ~~ž~~ nedokonalé poslušenství a dobří skutkové Bohu se líbí toliko pro samého Krista Pána, jakož dí sv. Petr v I. kanonice v kap. II. i ^{*)} Obětujte oběti duchovní Bohu vzácné skrze Ježíše Krista, A protož také s ochotností a bez přinucení vůlí Boží plní, čině dobré skutky pro milování Boha a vůle jeho svaté, pro dokázání ku Pánu Bohu svého poslušenství a k bližnímu své lásky, též pro vysvědčení před lidmi dobrého svědomí a víry pravé, kteráž toliko po dobrých skutcích poznána bývá. A tak věříme a vyznáváme, že dobré skutky Bohem přikázané činiti máme a povinní jsme: p ř e d n ě a za příčinou našeho v Kristu vykoupění, ospravedlnění a posvěcení. Nebo kdož jest v Kristu ospravedlněn a Duchem svátým znovuzrozen a posvěcen, ten nemůže než skutky dobré činiti, poněvadž jest nové ^{a)} stvoření v Kristu Ježíši k tomu, aby dobré skutky činil (k Efezským v II.). Nápodobně jako i slunce nemůže než svítiti, poněvadž jest od Boha k tomu stvořeno, aby svítilo. A protož, kde se při křesťanu nachází nekající život a zlí skutkové, tu se jistě dílo Boží ruší a takový synem Božím a spasencem slouti nikoliv nemůže, D r u h ě za příčinou Božských přikázání a našeho povinného poslušenství, vedle Božských nařízení, kteréž ukazuje sv. Pavel k Římanům v VIII. kap. řka:

1 Jak. 2, 19,

2 Jan 7,19.) Luk. 17, 10; Jak. 2, 10.

¹⁾ Pet. 2, 5. - ^{a)} Efez. 2, 10.

¹⁾ Dlužníci jsme ne tělu, abychom vedle těla chodili. A Syn Boží v evangelium sv. Jana dí v rozdílu XV. s³⁾ Totoť přikazuji vám, abyste se milovali vespolek. Protož každý věřící, poněvadž z Boha jest, přikázání Božská miluje, je poslušně zachovává a ³⁾ proti nim činití a svévolně hřešití nikoliv nemůže, jakž učí sv. Jan v I. kanonice v III. kap. T ř e t í pro zachování víry a dobrého pokojného před Bohem svědomí: Nebo opouštěním dobrých skutků a dopouštěním se hříchů proti svědomí Duch svátý se ²⁾ zarmucuje a vyhání a tudy potracuje se víra, pravě vzývání Boha, nebo nikoliv možná věc není, aby ti veselou a ³⁾ spokojenou myslí Boha důvěrně a doufanlivě vzývání mohli, kteří povolující zlým žádostem, hřichu se chtě a věda dopouštějí a raněné zlésvědomí mají. Protož dí sv. Jan v I. kanonice III. kap. i⁶⁾ Nejmílejší, jestliže srdce naše nebude nás mítí z čeho trestati, máme doufání k Bohu, a začez ho koli poprosíme, vezmeme od něho, nebo přikázání jeho ostříháme a to, což jest jemu líbezného, činíme. Č t v r t é, abychom mohli ujiti časných i věčných pokut Božských podle těla i duše, kteréž Pán Bůh podle věčné spravedlnosti své na přestupníky přikázání svých ukládati ráčí, jakož toho od počátku světa i také nyní jsou rozliční a ne- sčíslní*) příkladové. Ale mezi všemi pokutami Božskými v tomto životě jest ta nej- větší, když Bůh hřích hříchem pokutovati ráčí, dopouštěje na hříšníky pro urputnost jejich a zvláště pro ²⁾ potupu slova svého a vůle v něm oznámené ³⁾ ducha svedení a zatmění srdcí jejich, aby nevyhledávající snažně a upřímně pravdy Boží a spasení duší svých v hřichu a v zatracení svém se rozmáhali : jakož dí s. Pavel v II. k Tesaloní- cenským v II.: ⁴⁾ Protož pošle jim Bůh mocného činitele bludu, aby věřili lži a odsouzení byli všickni, kteříž nevěřili pravdě, ale povolovali nepravosti. P á t é za příčinou důstojností naší v Kristu a svátého povolání našeho, nebo my uvěřivše v Krista, učinění jsme ⁵⁾ údové těla jeho svátého a chrámové Ducha Božího, (v I. Korintským v VI. kap.) a tak zalíbení⁶⁾ synové Boží (Jan v I.). A protož z té příčiny ⁷⁾ máme svatí býti, jako Bůh náš svátý jest. A Pán Kristus velí, abychom jsouce synové Boží, následovali přirození a povah otce našeho řka» (v evangelium s. Matouše V. kapit. *) Milujte neprávě své atd., abyste byli synové otce vašeho, kterýž jest v nebesích. Š e s t é pro dojití hojné a velké odplaty Božské, kterouž Pán Bůh dobrým skutkům naším, ne pro jejich vlastní hodnost a dokonalost, ale pro Krista Pána, jehož údové jsme, z milostí zaslíbit! ráčil. A pro zaslíbení jeho my takové odplaty v tomto i věčném životě podle rytěrování našeho konečně ú- částní budeme, jakož dí Pán v prvních Královských v II.:²⁾ Kdožkoli mne uctí, oslavím ho. A s. Pavel v I. k Timoteovi v III. kap.:⁵⁾ Pobožnost má zaslíbení nynějšího života i budoucího. Všelíká pak dobrá cnost a spravedlnost zákona, kteráž se bez Ducha Božího nachází při lidech dobrých, čest, řád a spravedlnost milujících, velice rozdílná jest od dobrých skutků. Nebo není než toliko částka zákona Božího o zevnitřní spravedlnosti člověka a ctném a šlechetném obcování mezi lidmi, což s. Pavel k Židům v IX. kapit. nazývá ⁴⁾ spravedlností těla proto, že ji i tělesný člověk bez Ducha svátého a vnitřního obnovení vykonávat! může skutky zevnitřními vedle zákona Božího. Taková pak zevnitřní cnost a šlechetnost, ačkoliv není du-

¹⁾ Mat. 5, 44. - ²⁾ 1. Sam. 2, 30. - ³⁾ 1. Tim. 4, 8. ⁴⁾ Žid. 9, 10.

chovní spravedlnost zákona vlastních synů Božích a protož také na ní žádný ustrnutí nemá způsobem pokrytcův a farizeův, vedle řeči Páně zapsané od s. Matouše v V. kapit.!) Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli farizeů a zákoníků, nevejdete do království nebeského, však má všelikým způsobem ode všech lidí napořád a zvláště pak v církvi Boží z m nohých při čin bedlivě a sn ažně zachovávána býti, obzvláště pak pro³⁾ přísný rozkaz Boží v zákoně přirozeném i psaném ke všem lidem napořád se vztahující a pro ³⁾ ujiti pokut jak věčných tak i časných a tělesných, jimiž vrchnost všeliká podle nařízení Božského zjevně přestupníky zákona Páně a dobrého řádu má a povinna jest přísně trestati; potom také ⁴⁾ pro zachování společného pokoje a chvalitebného obcování lidského, kteréž býti nemůž bez řádu a spravedlnosti. A naposledy proto, aby zevnitřní dobrá cnost a kázeň v církvi Boží lid způsobnější činila ke všeliké pobožnosti a zvláště ku přijímání slova Božího a Ducha svátého, Nebo Pán Bůh díla svého nekoná při lidech bezbožných, pokudž tak zhovadilý nekající život vedou, že ani zevnitřní cností zachovávali, ani žádného dobrého řádu a ⁶⁾ kázně při jí máti nechťi.

¹⁾ Mat. 5, 20. - ²⁾ 5. Moj. 8, 1.; 27, <3. - ³⁾ 5. Moj. 27, 15.; Řím. 1, 18. - ⁴⁾ Fil. 4, 9.; Žid. 12, 14. - ⁵⁾ Žalm 73, 5.; Žid. 12, 8.

O církvi Boží.

Článek XI.

Věříme a vyznáváme, že¹⁾ jedna církev Svatá, obecná jest, a vždycky zůstává, a ta na tomto světě že jest viditelné shromáždění lidí věrných a svátých, kteříž v každém místě pravého a čistého učení Kristova se přidrží v tom způsobu, jakž jest od svátých evangelistů a apoštolů v přesvatém evan- gelium Kristovu věrně a upřímně vyhlášené, a kteříž také ve všem řídí a spravují se zákonem a ustanovením

^{1*)} Řím. 8, 12. - ²⁾ Jan 15, 17. - 1. W 3, 9. -
²⁾ Žalm 106, 33.; Moudr. 1, 5; J Efez. 4, 30.; Tlm. 1, 19.
³⁾ Izai. 48, 22. j 57, 20. 21. - ⁸⁾ 1. jan 3, 21.

svého jediného krále, biskupa a hlavy Jezu Krista v svazku lásky a požívají jeho tajemství, kteréž vůbec svátostí nazýváme, podle ustanovení Krista Pána, tak jakž jsou jích poživali a nám v Písmích svatých pozůstavili evangelistové a apoštolé Krista Pána, A ačkoliv církev svatá jest vlastně shromáždění svatých, kteří skrze služebnost čistého slova Božího a svátostí velebných uvěřivše v Krista, s ním jedno tělo učiněni jsou a v společnosti²⁾ jedné víry, jedné lásky, jednoho Ducha jeden duchovní život vedou; však poněvadž takovým svátým zde vždycky mnozí³⁾ pokrytci připojeni jsou, kteříž vyznávající touž pravdu a k ní se hlásíce, od věrných častokrát rozeznáni a od

¹⁾ Pis. Šal. 6, 8; Mat. 13, 47, Kol. 1, 24.; Zjev. ■21, 2. - ²⁾ Efez. 4, 5; Jud. 3. - ³⁾ Izai. 29, 13; Mat. 15, 7, 8.

církvě odloučení býti nemohou; i z té příčiny církev viditelná v tomto světě nazývá se obecně všeliká společnost křesťanů dobrých i zlých k Kristu a jeho zákonu se přiznávajících. A ta připodobněna jest*) kou- kolovate pšenici a k^{a)} síti, v kteréž jsou zlé idobré ryby, Matouš v XIII.

Taková pak společnost dobrých i zlých slově a jest obecná křesťanská svata církev toliko v tom, co se v ní dotýče dobrých ryb a pšenice, to jest volených synů Božích a pravých věrných křesťanův, kteřížto vši- ckní obecně a bez výmínky v Kristu přičtenou i také v sobě skrze Ducha svátého začatou svatostí svati jsou, a ty toliko samy Pán nazývati ráčí³⁾ ovcemi svými, jichžto společnost jest opravdově choť¹⁾ a nevěsta Kristova, dům Boží,²⁾ sloup a utvrzení pravdy,³⁾ matka všech věřících a ten⁷⁾ jediný koráb, krom něhož žádného není spasení. Ale co se dotýče těch přimíšených a zvláště vědomých pokrytců i jiných zlých, bezbožných křesťanů, kteří v té církvi zůstávají a jichžto obyčejně mnohem větší počet bývát ti a takoví nešlovou vlastně církev svatá, ale mrtví údové církve. A ačkoli se nacházejí v církvi Kristově, však z církve a těla jeho nikoli nejsou. Protož znamení jistá a ne* omylná církve svaté jsou tato nejhlavnější; Nejprve čistě⁴⁾ kázání a učení slova Božího a evangelium svátého, zvláště s strany základu a předních článků víry obecné křesťanské. Druhé čistě⁸⁾ zachovávání posluhování a požívání svátostí Páně vedle ustanovení jeho. Třetí náležitě a povinně poslušenství³⁾ v zachovávání těch věcí, které evangelium svaté a zákon Kristův prikazuje. A protož i tato také znamení církve Boží jsou, totiž s Milování⁴⁾ bratrské jednodruhých, jakožto údů Kristových; kříž⁶⁾ a nátisky veliké pro pravdu a království Boží; a naposledy ⁶⁾ přetrvování zjevných hříchů a všelikých proti Bohu nepravostí, jakž ⁷⁾ skrze laskavé bratrské napomenutí a trestání, tak i⁸⁾ skrze pořádné Bohem nařízené vyobcování z církve svaté těch, kteříž by se předešlým napomenutím nedali napravití. A toť jsou svati otcové kázeň církevní jmenovali. A ačkoli tato znamení církve svaté, po kterýchž ona beze všeho omylu poznána bývá, ne vždycky v jedinstevném způsobu se nacházejí: nebť někdy velmi jasně svítí a někdy tak chatrně se ukazují, že pravá církev⁹⁾ sotva může poznána býti, zvláště když Bůh církev svou trestati a třibiti ráčil ujímáním ¹⁰⁾ světlosti slova svého a posílaje do ní pro nevědeckost a potupu slova a dobrodiní svých mocně¹⁾ činitele bludů, kteříž opouštějí slovo Boha živého, církve na sobě a na⁸⁾ ustanoveních svých zakládají a ukazují: však pobožní i v takovém těžkém zavedení a velikém zatmění církve jí se chy- bítí nikoliv nemohou, jest- lí že toliko patříce na h l a v u církve Krista Pána, jeho se přídr- žeti chtějí, věrně přijímajíce slovo jeho, kdež by koli vedie Písem svatých v čistotě a u- přímností kázáno bylo a od pravdy jeho ní- kdež ani v učení ani v obcování neodstupující. Nebo kdež se koli tak slovo Krista Pána věřícím káže a velebnými svátostmi vedle nařízení jeho posluhuje, tu jistě částka církve jeho jest, a v³⁾ takovém shromáždění Kristus Pán právě přítomen jest a skrze služebnost slova a svátostí svých působí spasení v srdcích věřících vedle nařízení svého, by pak někdy služebníci církve, kteříž slovem a svátostmi Páně posluhují, pokrytci a mrtví údové církve byli. Neboť slovo Boží a užívání svátostí velebných jest moc Boží k spasení každému věřícímu ne pro hodnost toho, kterýž jimi posluhuje, ale pro samé nařízení Krista Pána, kteréž mocné jest skrze pravou přítomnost Krista a působení Ducha Svátého. A protož, jakož hodnost služebníka slovu a svátostem Kristovým nic nepřidává, tak také i nehodnost a pokrytství téhož nic neujímá vedle řečí Páně (Mat. v XXIII.) ⁵⁾ Na stolici Mojžišově sedí učitelé a zákonníci. Protož všechno, což by koli pravili vám, za* chovejte a čítejte, ale podle skutků jejich nechtějte činiti, neboť praví a nečiní. — Ale však náleží církvi Boží ty, kteříž zjevně ne* příkladného a nekajícího života jsou, a ná* iežitými prostředky napraveni býti nemohou, od²⁾ služebností církevní odcizovati a pokudž nejvyšš možné jest, toho vyhledávati, aby v církvi Boží³⁾ jakž učení, tak i obcování svaté a neposkvrněné bylo.

O klíčích církve anebo moci její úřední.

Článek XII.

Moc církevní všeliká, kterouž Pán Bůh v Pí smě svém svatem církvi své, prorokům, apoštolům a jich náměstkům dává a připsati ráčil, vztahuje se vlastně ne na jích osoby, ale na slovo Boží, jehož služebníci

¹⁾ Mat. 13, 24. - ²⁾ Mat. 13, 47. - ³⁾ Jan 10, 27.

²⁾ 2. Kor. 11, 2. i Zjev. 19, 7. - ⁵⁾ 1. Tim. 3, 15. -

³⁾ Gal. 4, 26. - ¹⁾ 1. Moj. 7, 23; 1. Pet. 3, 20.

³⁾ Gal. 1, 8. 9. - ³⁾ 1. Kor. ti, 22. - ³⁾ Mat 28, 20. - ^{*} Jan 13, 35. - - ⁵⁾ Mat. 24, 9. - ^{o)} 1. Tim. 5, 20. - ⁷⁾ Mat. 18, 15. - ^{o)} 1. Kor. 5, 2. 7., 1. Tim. 5, 20.

- ⁹⁾ t. Krát. 19, 10. - "■ Izai. 8, 20.; Zach. 14, b.

4 2. Tes. 2, 11. - ⁵⁾ Mat. 15, 3. - ⁸⁾ Mat. 18, 20.

5 Kor. 5, 11. - ⁵⁾ Mat. 7, 21. 26.; Jak. 1, 22., 2, 14,

jsou, a na úřad jím tak svěřený, aby podle slova Božího a vůle Boží v něm oznámené jej vykonávali. Jakož Pán Ježíš, posílaje učedníky své, jistou instrukci jím dává a poručení

učinit! ráčil, totiž aby^{x)} šli a učili církve zachovávat! ty všechny věci, kteréž On jím přikázal, a aby nebyli ani ^{s)} neslouli mistři, protože on sám ³⁾ jediný mistr jejich jest a že nechce, aby oni jakým jiným učením sebe a církve jeho spravovali, nežli toliko tím, samým, kteréž jsou⁴⁾ od něho jakožto mistra svého a z úst jeho slyšeli a kteréž jim také v paměť uvozovat! měl Duch svátý,⁸⁾ uče je všem věcem a připomínaje jim všechny ty věci, kteréž jest jím mluvil Kristus Pán a ne jiné těm odporne. Protož úřad pastýřů a služebníků církve a pravých náměstků apoštolských jest ten, totiž učením Kristovým a apoštolským církve Boží⁶⁾ štěpiti a vzdělá- vati, satanovu pak⁷⁾ bořit! a kazit!, ovce Kristovy⁸⁾ pásti, vlky hltavé od nich⁹⁾ odhánět!, kající¹⁰⁾ učiti, napomínati, těšiti a od hříchů rozvazovati, nekající pak a tvrdočel- né ⁿ⁾ trestati, karati a hřichy jím ztěžovali a zadržovati a tak vedle řeči s. Pavla v II. Kor. v X.¹²⁾ všelikou mocnost a výsost, kteráž se postavuje proti učením Božímu, sni- žovati a vyvraceli, jímajíce a poddávajíce každý rozum k službě a poslušenství Kristovu, a to vše činíti samým slovem Božím a ne jinou, než tou duchovní mocí, kteráž

služebníkům církve od Boha dána jest ne k zkažení, ale vzdělání našemu. Takového pak úřadu a mocí církevní nachází se v Pis- mě svátém dvojí vrchní rozdíl aneb dvojí částka. Nebo nejhlavnější a nejpřednější úřad a moc církve jest s strany slova Božího, totiž¹⁾ kázati svaté evanjelium a podle toho (což vlastně těm samým přináleží, jenž pastýřové církve neb kněží jsou), řádně²⁾ posluhovat! velebnými svátostmi a jiné povinnosti vykonávati s strany²⁾ modliteb církevních, s strany stvrzování a³⁾ požehnavání manželských sňatků, kteréž oddavky jmenu- jem, a s strany jiných některých více po- vinnosti, k úřadu kněžskému vlastně přináležejících, kteréžto všechny povinnosti Pán předně obsáhnout! ráčil jménem klíčů a rozvazováním a svazováním, odpouštěním i zadržováním hříchů, Mat. v XVI. a v XVII., Jan v XX, Nebo poněvadž do nebe jakožto do⁴⁾ zavřeného hříšníkům příbytku není přístupu a⁵⁾ cesty jiné mimo Krista Pána a tolikéž ke Kristu Pánu není přístupu, nežli skrze samou víru v něho; tu pak víru obecně v nás působí Duch svátý toliko skrze slovo Boží a požívání svátostí; i z té příčiny, když se pastýřům a služebníkům církve moc posluhování slova Božího a velebných

1 Mat. 28, 19. 20. — ²⁾ Mat. 23, S. — ³⁾ Jan 13, 13. — ⁴⁾ Jan 17, 8. i 1. Jan 1, 1. — ⁵⁾ Jan 14, 26. — ⁶⁾ 1. Kor. 3, 6. — ⁷⁾ Jer. 1, 10. — ⁸⁾ Jan 21, 15, 16. — ⁹⁾ 1. Kor. 15, 32.; 3. Jan 9, 10., Zjev. 2, 2. 20. — ¹⁰⁾ Skut. 2, 38. — ¹¹⁾ 1. Tím. 1, 20. — ¹²⁾ 2. Kor. 10, 5. ²⁾ Mar. 16, 15. — ³⁾ Mat. 28, IP.; 1. Kor. 11, 23, 324. — ⁴⁾ Skut. 6, 4. — ⁵⁾ 1. Tím. 4, 5., Mat. 16, 1Q.; 418, 18., Jan 20, 23. — ⁶⁾ Mat. 25, 10., Zjev. 21, 27.. ⁵⁾ Jan 10, 9.; 14, 6.

svátostí dává, svěřuje a poroučí, dávají se jim v tom opravdoví klíčové k nebeskému království. Nebo skrze takovou jich služebnost otvírá se kajícím nebe a cesta se ukazuje k věčnému životu. Potom, poněvadž hříchové naší nás opravdově a ¹⁾ těžce sva- zují a tak jako²⁾ sklícené ve vazbě ďábla a smrti věčné drží, kázání pak slova Božího z svátého evanjelium zvěstuje kajícím a věřícím v Krista sprostění od hříchů, ďábla a smrti věčné, ale nekajícím zvěstuje věčný soud a zatracení pro potupu předneseného jim v Kristu spasení, protože služebníci církve, když úřad svůj věrně podle nařízení Syna Božího vykonávají, tehdy kázáním svátého evanjelium a zákona Božských přikázání ³⁾ mocně lidí rozvazují i svazují, hříchy jim odpouštějí i zadržují.

Druhá a znamenitá částka úřadu a moci církevní jest s strany soudu a práv církevních, jimiž se podle slova Božího soudí a spravují ne světské věci a pře, ale věci duchovní* vztahující se předně k tomu, aby⁴⁾ zdravé učení v církvi zachováno bylo, z něhož jde pravá pocta Pána Boha a láska společná vši církve; též aby všeliký⁵⁾ řád dobrý podle slova Božího zachován byl v obcování církve svaté a ve všelikých věcech církevních zevnitřních. A ten úřad vlastně přináleží některým toliko v církvi osobám, moudrostí a dary Ducha svátého osvíceným a ozdobeným, a k tomu obzvláště ode vši církve, aby jiné řídili a spravovali, zvoleným. Ale však tato i jiná všeliká úřední moc v církvi Boží nemá žádné světské mo- cí,*⁶⁾ aniž k ní jaká světská správa, moc, vladařství, panství tohoto světa přináleží. Nebo správu církevní a světskou jednu od druhé Syn Boží²⁾ odděliti ráčil. Též také nemá církev a mítí nemůže té mocí, aby buď v řá- dích církevních něco ustanovovala¹⁾ proti slovu Božímu aneb také v učení něco mimo zřetelné slovo Boží k věření vydávala, tak jako by z podstaty spasení bylo. Též té moci nemá³⁾ ani církev, ani žádný v církvi Kristově, tak vykládati písmo svaté, aby se jedno s druhým potýkalo a zvláště s články obecné víry křesťanské.

O velebných svátostech od Krista Pána nařízených, též o užitečných i pravém jich užívání.

Článek XIII.

Věříme a vyznáváme, že velebné svátosti jsou viditelné⁶⁾ pečeti a jistoty zaslíbení Božských a zřetelná vyznamenání milosti Boží, v kterýchžto svátostech viditelní živlové slovem a nařízením Božským jsou v pravdě a v skutku věci nebeské, neviditelné a rozumem lidským nestihlé, pojišťující nás o milostivé vůli božské, pronesené k nám v slově svátého evanjelium a úmluvě s námi v Kristu učiněné o účastenství Krista Pána a všech jeho dobrodiní.

A protož o užitečných svátostech velebných to věříme, že poněvadž svátosti od Krista Pána ustanovené a nařízené jsou netoliko proto, aby zevnitřně rozeznávaly věrné křesťany od pohanů a jiných jakýchkoli následovníků rozdílného od pravé církve náboženství, ale vlastně proto, aby byly jistotou a hojným očitým svědectvím zvláštní a milostivé k nám vůle Pána Boha našeho; i z té příčiny užitek jich nejpřednější a nejhlavnější jest tento: Aby, když jich požíváme, vzbuzovaly a^{x)} utvrzovaly v nás víru naší o zaslíbeních Božských, totiž že se nám v svátostech velebných Kristus Pán dává se všemi zásluhami a dobrodiními svými, abychom tak skrze požívání velebných svátostí a víru v něho, konečně jeho více a více účastní byli, a v něm měli všecka nám zaslíbená dobrodiní, totiž odpuštění hříchů, vysvobození od smrti věčné a moci ďábelské, smíření s Bohem, ospravedlnění, účastenství Ducha svátého a dě- dxctví života věčného. Druhý hlavní užitek jest ten, aby svátosti velebné nás posilňovaly a vzbuzovaly k⁴⁾ bedlivému a snažnému ostříhání té úmluvy, podle kteréž tak veliká dobrodiní od Boha přijímáme, a podle kteréž také my zase Pánu Bohu tím zejména zavázání jsme, že přidržíce se z celého srdce slova jeho svátého, věrně a upřímně chceme udatný boj vésti proti hříchu, ďáblu, světu a vlastnímu tělu a jeho ctíti všelikou od něho přikázanou poctou a poslušenstvím, obzvláště pak milováním bližního svého, jakožto našeho a Krista Pána vlastního úda a spoluúčastníka všech věcí nebeských. A protož ti hodně požívají velebných svátostí, kteříž je v ^{a)} pravém pokání a v pravé víře v Krista Pána tím úmyslem přijímají, aby opravdově účastní byli těch a takových znamenitých užitek, pro kteréž jest Syn Boží svátostí své naříditi ráčil. Nebo kdož jinak a krom takových užitek svátostí velebných užívá a s nimi se proti ustanovení Kristovu obírá, ten je potupuje, mění a vyprazdňuje. A protož v té příčině svátostí velebné nepřinášejí takovým odpuštění hříchů a spasení, ale³⁾ hrozný soud a zatracení.

1) Řím. 7, 23, 24. — ^{s)} Z atm 38, 7. — ⁵⁾ 1. Kor. 5, 3. — 5. 2. Koř. 10, S. 9. — ⁴⁾ 1. Tím. 1, 3. ⁵⁾ 1. Koř. 14, 40; Kol. 2, 5.

2) Mat. 20, 25, 26, 22, 21.; Luk. 12, 14. “ ^{*} Gal. 1, 3 Řím. 4, 11.

4) Řím, 6, 3. 4. ~ ³⁾ 1. Kor. 11, 28.; 2. Koř. 13, 5. - ^{s)} 1. Koř. 11, 22. 20.

O křtu svátém, první svátosti Kristově.

Článek XIV.

O křtu svátém vyznáváme a věříme, že ta svátost, samým ¹⁾ Kristem Pánem ustanovená, jest²⁾ koupel rození a obnovení Ducha svátého, který se na nás hojně vylévá skrze Ježíše Krista spasitele našeho, abychom ospravedlnění jsouce milostí jeho, byli dědicové v naději života věčného. A teň křest, aneb obmytí člověka vodou ve jménu vzývané Trojice svaté Otce, Syna i Ducha sva= tého, přináší člověku v církvev Kristovu vstípenému ¹⁾ odpuštění hříchů a život věčný. Jakož Syn Boží v evanjelíum svátého Marka v XVI. kapit. dí: ²⁾Kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude a kdož pak neuvěří, zatracen bude. Též vyznáváme, že nemluvňátka neb děti (ponědž ³⁾ k nim království Boží vedle zaslíbení Božských přináleží a jejích jest, Matouš v XIX.) mají křtěny býti a že ty, jsouce skrze modlitby a křest Bohu obětované, na ^{o)} milost se přijímají podle mnohých Písma svatého důvodův.

^{1*)} Mat. 28, 19, - ^{s)} Tit. 3, 5, 7. - ³⁾ Skutk. 2, 38. -
²⁾ Mar. 16, 16. - ^{s)} Mat. 19, 14. - ^{o)} Mat. 18, 14, ⁵ Mař.
316. j Skul. 2, 39.

O večeři Páně, druhé svátosti Kristově.

Článek XV.

O velebné svátosti kšaftu poslední večeře od samého Krista Pána před utrpením jeho nařízené, věříme a vyznáváme,*) že ten chléb v též večeři jest pravé tělo Krista Pána za nás dané a zrazené a víno v kalichu jest pravá krev Pána našeho Ježíše Krista za nás vylitá na odpuštění hříchů a přijímajícím se podává, aby jedouce tělo a pijíce krev Krista Pána, to činili na připomínání a zvěstování smrti jeho nevinné, dokavadž nepřijde. Jakož to sám Pán Kristus při též poslední večeři a kšaftu svém vlastními slovy svými tak ustanovit! a vysvětliti ráčil a svati evanjelistové a apoštol s. Pavel o tom zjevně učí, píše a vyznávají. A taková velebná svátost ustanovená jest předně pro ¹⁾ vzbuzení a potvrzení víry naší o účastenství Krista Pána a všech jeho dobrodiní, abychom přijímajíce ²⁾ duchovně a posvátně, ³⁾ věrou i také ústy v svátosti tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista, nikoli nepochybovali, ale pevně věřili, že opravdové jsme a skrze takové užívání večeře Páně vždy víc a více učiněni býváme živí údové Krista Pána, kterýž nás k tělu svému svátému tak ⁴⁾ připojuje, abychom jak ⁵⁾ ratolest z svého kmene, tak i my jeho oudové z těla jeho svátého, jakožto z jediného pravého pokrmu našeho docházeli a nabývali pravého nasycení duší svých, živého osvícení, radosti, potěšení a všech dobrodiní, kteréž nám Kristus Pán smrtí svou a celým poslušenstvím svým zasloužit! a v svém svátém evanélium každému kajícímu předložití a zaslíbit! ráčil, totiž odpuštění hříchů, smíření s Bohem, ospravedlnění, účastenství Ducha svátého a dědictví života věčného. Potomně také proto ustanovené jest svátost večeře Páně, abychom v společném shromáždění církve Bohu srdečně ⁶⁾ děkovali za všechna dobrodiní Božská nám v Kristu Pánu učiněná a přijímáním svátosti těla a krve Páně opravdově se vzbuzovali a silnili k ⁷⁾ zůstávání v těle Krista Pána. K kterémuž na ten konec připojení býváme, abychom v něm ⁸⁾ umírajíce všelikým hříchům a zlým žádostem naším a povstávajíce k spravedlnosti, živí byli Bohu ve vši pobožnosti a svatosti podle všech Božských přikázání a zachovávali⁹⁾ jednotu těla Kristova, jenž jest církev, skrze srdečné milování jedni druhých. To věduce, že všickni, kteříž v té velebné svátosti z jednoho chleba jíme, jedno tělo učiněni býváme ¹⁰⁾ (tak, jakž v I. Korinským v X. svátý Pavel učí), abychom se vespolek jakožto společní údové jednoho Krista Pána srdečnou a vroucí láskou milovali, tím jisti jsouce, že nikoli nemůžeme žádného z spolublížních svých potupit! neb urazili, abychom ihned v něm¹¹⁾ nepotupili a ¹²⁾ neurazili Krista Pána, ani také že nemůžeme milovati Krista Pána, ¹³⁾ leč jej milujeme v bližních svých, jakož dí Pán : ¹⁴⁾ Cožkolí jste učinili jednomu z těchto bratří mých nejmenších, mně jste učinili,

O pokání.

Článek XVI.

O pokání smýšlíme a vyznáváme, že ti, kteří po přijetí křtu svátého padlí a zhřešili, ¹⁵⁾ mohou zase dojití hříchů odpuštění, ¹⁶⁾ kterého by se kolí času ku Pánu Bohu skrze¹⁷⁾ milost jeho v ¹⁸⁾ pravém pokání navrátili, a že církev takové kající křesťany rozhřešovati a v společnost svátých přijímatí má. Záleží pak pokání pravé na třech částkách, z nichž první jest: ¹⁹⁾ Skroušenost srdce, strach a žalost v svědomí skrze poznání hřícha, kterážto skroušenost (jakž i svrchu oznámeno), působí při člověku opravdovou nenávisť všelikých hříchů vnitřních i zevnitřních a srdečnou žádost vysvobození od hxiěvu Božího a věčného zatracení. Druhá částka jest²⁰⁾ víra v Ježíše Krista, kteráž pochází z evan- gelium svátého, jež ukazuje v samém Kristu rozhřešení, t. j. sprostění ode všech hříchů, smíření s Bohem a ospravedlnění v zásluhách Kristových. A taková víra působí při člověku skrze Ducha svátého opravdové potěšení a radost srdečnou, z kteréžto pochází milování Pána Boha a přikázání jeho. Protož třetí částka pravého pokání jest²¹⁾ nový život a všeliké dobré předsevzetí, kterýmž Duch sv. člověka kajícího proměňovati a jako obnovovat* ráčí, aby maje v ošklivosti první zlý život i všeliký Bohem zapověděný hřích, jeho se více, věda a chtě, nikoliv nedopouštěl, ale již zase učiněn jsa synem Božím, Bohu živ byl ve vši pobožnosti a svatosti podle všech přikázání Božských, a tak vedle řečí s. Pavla (první k Tímot. v I. kapitole)²²⁾ bojoval dobrý boj, zachovaje víru a dobré svědomí.

O zpovědi*

Článek XVII.

O zpovědi a rozhřešování smýšlíme, že v církvi má býti²³⁾ vyznání hříchů a jích

1) Mat. 26,26., Mař. 14, 22.; Luk. 22, 17. IQ.jl.Kor.

2) Tak je v textu sjednaném 1575 a předloženém císaři. Do tisku však bylo dáno „podstatně“

3) 6. 12. - ») Efez. 4, 3.

418.; ftím. 2, 4. - ⁹⁾ Luk. 15, 20. - ¹⁰⁾ Žalm 51, 19.; 32,

5) 1. Tim. 1, 16, - *) Joz. 7, 1<3., 1. Jan 1, 9.; Jak. 5, 16.

rozhrěšování, ač vyčítání všech *) hříchů při zpovědi není možné ani potřebné vedle řeči Božské v žalmu položené.²⁾ Hříchy kdo může znáti? Také při zpovědi mají lidem od služebníků církevních spasitelná a potěšitelná z písem svatých³⁾ naučení udělována býti, aby lidská svědomí hříchy stížená a zákonem Božím přestrašená mohla ze slova Božího potěšení docházeti.

O služebnících církve*

Článek XVIII.

O služebnících církevních smýšlíme, že žádný v církvi nemá zjevně učiti neb svátostmi posluhovatí, jediné ten, kterýž by⁴⁾ řádhě byl k tomu povolán.

O řádích církevních.

Článek XIX.

O řádích a ceremoneích církevních, kteréž by se v církvi Boží a ve všelikých služebnostech církevních, jakž při bohoslužbě,⁵⁾ t. j.

Žalm 40, 13. -^{a)} Žalm 19, 13. - *) Izal. 40, 1. 2.; 1, Tes. 5, 14, - *) 1, Kor. 14, 40.; Žid. 5, 4; Jan 15, 16; j 20, 21., Skutk. 1, 24.25., 14, 23.; 20, 28.; Gal, 1, 15.16., 1. Tím. 1, 12.; 2. Tím. 1, 11.; 2, 12.; 4, 1. 2. 5.; Tit. 1, 5. 6. atd. ^{b)} V textu je „svaté mší“.

při modlitbách obecních, při kázání slova Božího a při hodném užívání a posluhování večere Páně, tak také i jiných více schůzkách církevních a službách Božích dětí měly, o tom se jinde najde. Ale však s předky našimi to smýšlíme a vyznáváme, že taková toliko řádové a takové ceremonie v církvi Boží býti mají, kteréž by ani proti*) slovu Božímu ani zbytečné nebyly, ale příjemně a pohodlné sloužily ke cti a chvále Pána Boha, k jednotě a k vzdělání církve a k zachování dobrého řádu, jakž v shromáždění společném, tak i na každém místě a při všelikých věcech k církvi přináležejících. A ačkoli²⁾ nemají žádní řádové a ceremonie církevní lidmi ustanovené, by pak z sebe ozdobnější byly, za to držány býti, jako by na nich vlastně pocta Boží a spasení lidské záleželo, a církev k nim jako k příkázáním Božským zavázána byla, však když církev Boží (vedle vyměření³⁾ slova Božího i také zdravého rozumu z hodných, důležitých a lidu Božímu znamenitě užitečných i potřebných příčin) co ustanovuje; to vše, pokudž v takovém dobrém způsobu a pořádku trvá a trvati může, nemá⁴⁾ od kterých koli k správě církevní přináležejících lehce a všetečně, s pohoršením jiných, rušeno a přestupováno býti.

¹⁾ 2. Koř. 13, 8.; 2. Tes. 2, 15. -^{a)} Mat. 15,9;^{b)} Skutk. 16,4.; 1. Kor. 11, 22. - ^{c)} 1. Kor. 14, 32. 33.

Nebo takové zlehčování a potupování církve a ustanovení jejího, kteréž tak vedle vyměření o tom slova Božího učiněné jest, jest zjevně Bohem zapovězené v evanjelium sv. Matouše kap. XVIII.: *) Kdož by církve neuposlechl, budiž tobě jako pohan a zjevný hříšník.

O vrchnosti světské.

Článek XX.

O světské vrchnosti vyznáváme, že jest¹⁾ Boží nařízení a že jí³⁾ všickni (to jest každá duše beze vší výminky) tak jako nařízení Božskému, netoliko pro její rozkaz a ujiti časných pokut, ale také obzvláště pro rozkaz Boží a zachování před Bohem dobrého svědomí, máme a povinni jsme podle vůle Boží poslušni býti, tak abychom pod správou její v křesťanském řádu stojíce, pokojný⁴⁾ život véstí mohli ve vší pobožnosti a šlechetnosti: v první k Tímoteovi v II.

O manželství.

Článek XXI.

Vyznáváme také, že manželství jest řádné a⁵⁾ Bohem nařízené spojení dvou osob svobodných, muže a ženy, všechněm lidem, kteříž ho vedle potřeb a ustanovení Božího užívají chtějí, svobodné, to jest Bohem a na= řízením jeho svátým osvobozené, ¹⁾ poctivé a neposkvrněné, k Židům v XIII. Nebo sám Pán Bůh o Adamovi a o obecném přirození lidském pověditi ráčil, že ²⁾ není dobré býti člověku samotnému I. Mojž. v II, kap. A s. Pavel též dí: ³⁾ Pro uvarování smilstva jeden každý méj svou manželku a jedna každá svého manžela. A ačkoli tomu bychom rádi byli, aby kněží bez manželek zdrželiví býti a svou služebnou povinnost snažněji vykonává ti mohli, však šetríce při tom rady a nařízení Ducha svátého a apoštola svátého Pavla, a zvláště znajíce, že i oni lidé, a též hříchu a křehkosti, podle obecného přirození lidského, na větším díle poddání jsou, protož to podle vyměření Písem

1 2. -^{a)} 1. Mojž. 1, 28.; 2, 12., Mat. 19,5.; Efez. 15,31.

2 1. 2. -^{a)} 1. Koř. 9, 27., 2. Koř. 11, 27.

3^{b)} Žid. 13, 4. - *) 1. Mojž. 2, 18. -^{b)} 1. Koř. 7, 2.

svátých zůstatí má, aby, kdož nemá daru zdržlivosti, pobožně se a vedle nařízení církve ženil. Nebo tyž svátý Pavel dí, že¹⁾ lépe se jest oženiti, nežli se pálení a to proto, že poněvadž manželství jest dobré, čisté, svaté a Bohem i v stavu nevinnosti nařízené, lépe jest v Božském nařízení, nežli v bezbožném, nečistém a Bohem přísně zapovězeném nepořádku státi. A zvláště pak těm, kteříž²⁾ slovem Božím a svátostmi přísluhují a jiným ku příkladu dobrému býti mají vedle napomenutí Božího:*) Svati buďte, jako i já svátý jsem Pán Bůh váš.

O památce svátých.

Článek XXII.

Vyznáváme též, že svátých památky v tom, což se následování víry a jejich dobrých skutků dotýče(a), mohou a mají v církvi k jejímu velikému tudy vzdělání zachovány býti. Ale vzývá ti svátých³⁾ nemáme, ani k nim se utíkati. Nebo vzývání skutek jest vlastně na samého Pána Boha náležející, jakž Písmo dí:⁴⁾ Pánu Bohu samému klaněti se budeš a jemu samému sloužití budeš. A jiné Písmo :⁵⁾ Vyzývej mne v den zarmoucení tvého a já vysvobodím tebe a ty mne poctíš. Také svati nemají za⁶⁾ prostředníky jmíni ani dr- žání býti, nebo Písma svátá nám jedinkého⁷⁾ prostředníka a přímluvce Pána našeho Ježíše Krista ukazují.

O postu.

Článek XXIII.

O postu svátém vyznáváme, že jest dobrý a velice užitečný. Předně k⁸⁾ zkrocování a zdržování těla, aby proti duchu nezbujnélo. Druhé, abychom k⁹⁾ modlitbám svátým a bedlivému rozjímání a přemy šlo vání věcí Božských všelijak schopnější byli. Třetí, abychom tudy prokazovali a vysvědčovali srdce našeho před Bohem ²⁾ ponížení a všelijak pokorného před jeho velebnosti z hříchů a provinění našich vyznávání. A tak půst jest dvojí. Jeden ') obzvláštní, když někdo (zvláště v první příčině anebo pro první užitek svrchu dotčený) buď sám aneb s čeládkou svou postu dobrovolně, a kdykolivěk by se toho příčina a potřebnost hodná ukázala, náležitě a pobožně užívá. Druhý jest *) obecný, když celá obec aneb církev Boží pro obecní potřebu, aneb nastávající nějakou velikou těžkost a metlu Boží, jsa k tomu napomenutá od správců svých, utíká se společně ku Pánu Bohu skrze Krista Pána v pravém pokání, i také zevnitřních znameních pravého pokání, to jest, jakž⁵⁾ prorok dí, v celém srdci svém, v postu, v pláči a v kvílení koře se před Bohem a vyznáváje svá provinění všelijakou srdečnou i také zevnitřní pokorou. Jakož hojně příkladové v Písmě svátém obojího zákona itaké v prvotní církvi nám to ukazují. Jest pak půst netoliko střídmost a mírná skrovnost v užívání darů Božích náležitá každého času pobožným křesťanům, jichžto život má vždycky býti ustavičnému postu nápodobný, podle věrného napomenutí Páně, kdež dí:³⁾ Varujte se, aby srdce vaše nebyla obtížena obžerstvím a opilstvím. Ale jest vlastně to, když mimo obyčejnou střídmost ještě větší skrovnost a zdržlivost ve všech věcech tělu našemu pohodlných, obzvláště pak a vlastně v jídle a v pití, sobě na jeden den anebo na jakýkoli jistý čas přísně ukládáme, tak abychom předně ty věci, pro kteréž půst uložen jest, lačným životem tím způsobněji a bedlivěji vykonávali. Potomně také, abychom požívající toliko obecného a skrovného pokrmu a nápoje, žádné rozkoše v jídle a pití neužívali. A naposledy, abychom i v takovém prostého pokrmu a nápoje užívání skrovnost větší nežli jindy zachovávali. Ale však náleží pilně toho šetřiti, aby v církvi Boží dobré užívání postů svátých bylo, tak aby lid Boží věděl a znal, jak a proč se postití mé, a nedomníval se, že to půst jest, když někdo ⁴⁾ rozdílnost v pokrmech zachovává, ani v tom omylu nebyl, jako by pocta Boží na³⁾ samém postu hez vnitřní pobožnosti záležela.

1) 1. Koř. 7, 9. - ⁵⁾ 3. Mojž. 21, b. 7.

2) Moj. 34, 28. 2. Sam. 3, 35; Mat. 4, 2. - ⁴⁾ Soud.

3) Job. 19, 25; Mat. 16, 27; Mat. 13, 26; Luk. 9, 26-j Skut. 10, 42. atd. - ⁶⁾ Mat. 25, 34. i Řím. 2, 6. 7.

⁸⁾ Mat. 25, 41. 46.) Řím. 2, 6. 8, 9; Zjev. 20, 14. 15.

458, 3.5 Kol. 2, 21.-23.

O vzkříšení mrtvých a posledním soudu.

Článek XXIV.

Věříme, že Pán náš Ježíš Kristus při skonání tohoto světa v slávě ¹⁾ přijde, maje všechny souditi, a zase všechny mrtvé vzkřísiti.

Tu a) pobožným a vyvoleným Božím dá život věčný a radost vždycky trvající: bezbožné pak lidi s ďáblý ³⁾ zatratí, tak aby beze všeho skončení věčně se mučili.

O životě věčném.

Článek XXV.

Usty vyznáváme a srdcem s potěšením věříme, že po tomto časném životě jest a na věky trvati bude život potěšený a radostný všem v Syna Božího Ježíše Krista věřícím od věčnosti připravený, do kteréhožto sám jednorozený Syn Boží skrze smrt svou a dokonalé poslušnosti cestu připravil a bránu otevřel. A ovšem tak věříme, a z srdce vyznáváme, že do toho věčného života nižádným jiným prostředkem nižádný nemůž vjíti ani toho jináče než skrze samého Pána Krista dojíti, jakož sám Pán a Spasitel po- věditi ráčil, řka: ¹⁾ Já jsem vzkříšení, ²⁾ cesta, pravda a život: ³⁾ Kdož věří ve mne, ten má život věčný a ⁴⁾ Já jej vzkřísím v nejposlednější den. Item ⁵⁾ Otče, chci, kdež jsem já, aby byl i služebník můj, ⁶⁾ které jsi mi dal, žádný jich nevytrhne z rukou mých. Kteréhožto budoucího věčného potěšného života zde prvotiny docházejí toliko ti, kteříž z slova Božího pravého a jistého poznání Pána našeho Ježíše Krista a účastenství Ducha svátého nabývají, aby zůstávajice v Kristu a v pravé víře v něho i naději neomylně zde živi jsouce, potomně v jistotě dokonalého blahoslavenství v nebeském království došli, kdyžto vedle řeči apoštola ⁷⁾ Boha tváří v tvář uží. Nebo i sám Syn Boží praví (Jan v XVII- kap.): Že to jest ⁸⁾ život věčný, po- znávati Boha pravého a kteréhož On poslal Ježíše Krista. A v témž evanjelistovi v. kap.: ⁹⁾ Amen pravím vám, kdož slovo mé slyší a věří tomu, kterýž mne poslal, má život věčný a na soud nepřichází, ale přichází z smrti do života. A ten věčný život jest pln neobsáhlé, nevýmluvné radosti, o níž apoštol pověděl, že ¹⁰⁾ ucho neslychalo, oko nevidalo a na srdce člověka nevstoupilo, což jest Pán

¹⁾ Jan 11, 25. - ²⁾ Jan 14, 6. - ³⁾ Jan 6, 47. - ⁴⁾ Jan 17, 24. - ⁵⁾ Jan 17, 24. - ⁶⁾ Jan 17, 12. - ⁷⁾ Jan 10, 28. - ⁸⁾ 1. Kor. 13, 12. - ⁹⁾ Jan 17, 3. - ¹⁰⁾ Jan 5, 24. - ¹⁰⁾ 1. Koř. 2, 9.

svým vyvoleným připraviti ráčil. Do něhož nám i všechněm, kteří v jednorozeného Syna Božího svého Spasitele věříme, rač dopomá- hati Bůh Otec, který s týmž Synem a Duchem svátým jest v trojí osobě a jedinkém nerozdílném Božství živ a kraluje na věky věkův. AMEN.

Obsah:

	Str.		
		Předmluva	5
		Cl. 1. O slovu Božím v PiSmich svátých Starého i Nového zákona obsaženém.....	1
		Cl. 2. O Bohu	1
		Cl. 3. O Trojici sv. aneb o rozdílnosti osob v Božství . .	1
		Cl. 4. O pádu prvých rodičů a hříchu přiro* zeném.....	2
		Cl. 5. O svobodné vůli aneb soběvolnosti člověka	2
		Cl. 6. O původu, příčině a velikosti hřícha . .	2
		Cl. 7. O zákonu přikázání Božích.....	2
		Cl. 8. O ospravedlnění člověka před Bohem .	2
		Cl. 9. O víře . . .	2
		Cl. 10. O dobrých skutcích	2
		Cl. 11. O církvi Boží , , ,	3
		Cl. 12. O klíči církve anebo moci Její úřední	3
		Cl. 13. O velebných svátostech od Krista Pána na řízených , též o užitečích i pra vém Jídi u	4
		Cl. 14. O křtu svátém, první svátosti Kristově	4
		Cl. 15. O večeři Páně, druhé svátosti Kristově	4
Cl. 16.	O pokání	40	
Cl. 17.	O zpovědi	50	
<hr/>			
<hr/>			
Cl. 21,	O manželství	53	
Cl. 22.	O památce svátých .	55	
Cl. 23.	O postu.....	55	
Cl, 24,	O vzkříšení mrtvého posledním soudu	58	
Cl. 25.	O životu věčném . ,	55	

ČESKÉ VYZNÁNÍ

totiž

VYZNÁNÍ VÍRY SVATÉ KŘESŤANSKÉ VŠECH TŘÍ STAVŮ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO X
VÍRY TĚLO A KREV KRISTA PÁNA POD OBOJÍ PŘIJÍMAJÍCÍCH,

Cena Kč 2000 metric converter Product ID 505 C roku 1575 M A XIMILIA N O VI II. podané
a roku 1600 majestátem císaře RUDOLFA II., jakožto krále českého, potvrzené.

Historický úvod napsal

FERD. HREJSA.
1935

Luk. 17, 10. - 1) 1. Jan 1. S. - 5) Žalm 143, Q.

- 1) Ezech. 20, 19. - 3) Mat. 15, 9. - 9) Izai. 64, 6.
2) Petr. 2, 4. 5. 1. Jud. 5, 6. 7. 11. - *) 5. Moj. 11, 28. - 8) Řím. 1, 28. j 11, 8. 10. - 4) 2. Tes. 11. - 8) 1. Kor. 6, 15. 19. - 6) Jan 1, 12. - 7) 1. Pet. 1, 16. -
1) Mat. 23, 2. - 8) 1. Kor. 5, 3. 4., 1. Tím. 5, 20. t
*) 1. Kor. 2, 12. 13.; 2. Kor. 1, 24.; 1. Pet. 5, 30.
8.-9. - *) 2. Kor. 1, 18.; 2, 17. - 5) 1. Moj. 17, 11. j
11, 22. atd. - *) 2. Kor. 13, 5. - 8) Jan 6, 63. 5. 1. Kor. 2, 13.
1. Kor. 6, 17., 10, 17.; 12, 12. 13. 27. - 8) Jan 15, 1.4. - 3) 1. Kor. 10, 16. - *) Jan 15, 4. 5. - 5) Řím. 6, 2.
1) 1. Kor. 10, 17. - 4) Mat. 18, 10. ~ *) 1. Kor. 8, 12.
- 4) 1. Jan 4, 20. - 5) Mat. 25, 40. 45. - 8) Mat. 12, 3).;
1. Jan 2, 1. - 1) Izai. 55, 6.; Izech. 33, 12. - 8) Jer. 31, 3. 4.; Izai. 57, 15.
1) Skutk. 16, 31. - 1) 1. Jan 3, 3. 5.; 2. Kor. 4, 16. -
1) Mat. 18, 17. - Jan IQ, 11., Řím. 13, 1. 4. - 1) Řím. 1, 5. j 1. Tím. 6, 1, 2.; 1. Pet. 2, 13, 14. - *) 1. Tim. 3. Moj. II, 44., 19, 2., 1. Pet. 1, 15. - 8) Žid. 13, 7. - 8) Job. 5, 1.; Izai. S, 19. - 4) 5. Moj. 6, 13., Mat. 4, 10. - 8) Žalm 50, 15. 6) 1. Sam. 2, 25., [ob. 9, 33. - 1) Luk. 22, 32., Řím. 3, 25., 1. Tím. 2, 5., 1. Jan 1) Skut. 10, 30. j 2. Pet. 4, 7. - 8) 3. Moj. 16, 29. - 3) 20, 26.; Jod 2, 12.] Skut. 14, 23. - 8) Joel 2, 12.
1) Luk. 21, 34. - 8) Řím. 14, 14., 1. Tím. 44, 5. - 8) Izai.